

Begrippenlijst Circulair aankopen

Aanpasbaarheid: Vermogen van een product of dienst om zich aan te passen aan de evolutie van de behoefte en de eisen, zodanig dat de waarde ervan gedurende de gehele levensduur behouden blijft of zelfs toeneemt.

Afvalstof: Elke stof of elk voorwerp waarvan de houder zich ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen (Richtlijn Afvalstoffen).

Biobased of hernieuwbaar materiaal: Niet-fossiel materiaal dat is geproduceerd op basis van hernieuwbare grondstoffen. Een hernieuwbare grondstof is van biologische oorsprong, exclusief grondstoffen uit geologische afzetting of fossiele grondstoffen, wordt beheerd en/of geteeld en binnen 100 jaar terug zou kunnen gebruikt worden zonder het betreffende ecosysteem uit te putten.

Circulair aankopen: Circulair aankopen is een uitbreiding op duurzaam aankopen (= inzetten van koopkracht met het oog op maximale positieve ecologische, sociale en economische impact doorheen de levensduur van producten, diensten en werken - cfr. ISO 20400:2017). Energie- en materiaalkringlopen worden daarbij actief gesloten doorheen de ganse leveringsketen. Daarbij worden negatieve milieu-impact en het creëren van afval zo veel mogelijk vermeden. Circulair aankopen zet in op de veranderende, functionele behoefte van gebruikers binnen een organisatie. Het stimuleert maximale samenwerking & co-creatie met alle actoren die kunnen bijdragen tot het sluiten van de keten. De focus ligt bij circulair aankopen op het maximaal behouden van waarde van de aan te kopen producten, componenten en materialen.

Circulaire economie: Een economisch systeem waarbij de waarde van producten, materialen en andere hulpbronnen in de economie zo lang mogelijk wordt behouden, waarbij deze efficiënter worden gebruikt bij productie en consumptie, en waardoor het milieueffect van het gebruik ervan wordt verminderd, en afval en het vrijkomen van gevaarlijke stoffen in alle stadia van de levenscyclus zo veel mogelijk worden beperkt, onder meer door toepassing van de afvalhiërarchie.

Digitaal Product Paspoort/Digital Product Passport: Een Digitaal Product Paspoort is een gestructureerde, digitale collectie van product-gerelateerde data doorheen de levenscyclus. Het is een tool om transparantie te creëren en circulariteit te ontsluiten, waarmee productinformatie over de hele waardeketen wordt gedeeld, inclusief gegevens over de gebruikte grondstoffen, componenten, de winning van grondstoffen, productie, recycling, etc.

Duurzaam aankopen: Het inzetten van koopkracht met het oog op maximale positieve ecologische, sociale en economische impact doorheen de levensduur van producten, diensten en werken (ISO 20400:2017).

ESCO: Energy Service Company. Een publieke of private organisatie die integrale energie oplossingen levert aan zijn klanten. ESCO's concentreren zich op het verbeteren van de energie-efficiëntie of energiebesparingen in bestaande gebouwen. Typisch voor ESCO's is het aanbieden van prestatiecontracten, waarbij een contractuele garantie wordt gegeven aan de klant op de geraamde energiebesparing, maar ook comfort of energielevering kunnen gegarandeerd worden via een prestatiecontract (VMM).

Gerecycleerde of secundaire grondstoffen: Primaire grondstoffen worden aan de natuur onttrokken voor hun eerste toepassing. Secundaire grondstoffen zijn bijproducten of materialen die het einde van de afvalfase bereikt hebben maar die onder bepaalde voorwaarden, en als ze beschikken over een aantal kenmerken (zoals uiteengezet in het Materialendecreet en het VLAREMA), gebruikt kunnen worden als grondstof (CE Monitor).

Hergebruik/reuse: Elke handeling waarbij producten of componenten opnieuw gebruikt worden voor hetzelfde doel als dat waarvoor zij waren bedoeld (Richtlijn Afvalstoffen).

Herstel/reparatie: Ook wel correctief onderhoud genoemd. Het op afroep verhelpen van technische defecten of maken van andere gewenste aanpassingen in een bestaand product om deze weer naar goede staat te herstellen.

Korte keten: Korte keten verwijst naar het minimaliseren van de afstand tussen productie en consumptie. Dit omvat lokaal produceren en distribueren van producten.

Levenscyclusanalyse/LCA: Een LCA of een levenscyclusanalyse is een holistische analyse die de totale milieubelasting van een product of gebouw gedurende de hele levenscyclus, van winning van de benodigde grondstoffen over productie en transport tot gebruik en afvalverwerking, kwantificeert (Circubuild).

Maatschappelijk Verantwoorde Overheidsopdrachten/MVOO: Maatschappelijk verantwoorde overheidsopdrachten zijn overheidsopdrachten die een beperkte of zelfs positieve impact hebben op het milieu over hun volledige levenscyclus, die sociaal en ethisch verantwoord zijn en die het maatschappelijk en economisch weefsel versterken. Door maatschappelijk verantwoorde overheidsopdrachten in de markt te plaatsen kunnen overheden naast het invullen van hun noden een bijkomende maatschappelijke meerwaarde genereren en markten stimuleren om maatschappelijk verantwoord te ondernemen.

Materiaalpaspoort/Digital Material Passport: Een materialen- of materiaalpaspoort bevat alle informatie die nodig is om een product in de toekomst te hergebruiken of te recyclen. Zo'n paspoort vermeldt alle gebruikte grondstoffen van een product of materiaal in een gebouw en vertelt ook precies waar die producten en materialen zich bevinden. Ook het potentieel voor recycling valt erin af te lezen (Circubuild).

Omgekeerde logistiek/reverse logistics: Een model waarbij producten en onderdelen aan het einde van hun leven terugkeren naar de fabrikant of verwerker.

Onderhoud: Alle activiteiten met oog op het functioneel en in goede staat houden van het product of dienst. Het is een cruciale activiteit die wordt uitgevoerd in de gebruiksfase van de productlevenscyclus en de meest efficiënte manier om apparatuur te behouden of te herstellen naar het gewenste prestatieniveau en de levensduur te verlengen.

Product-as-a-Service (PaaS): Een PaaS circulair bedrijfsmodel biedt geen op zichzelf staande producten aan klanten aan, maar levert nieuwe combinaties van producten met bijbehorende diensten. Het model concentreert zich op resultaten, zoals prestaties, in plaats van het product zelf, waarbij de dienstverlener overwegend eigenaar van het product blijft.

Recyclage, recycling: Elke nuttige toepassing waardoor afvalstoffen opnieuw worden bewerkt tot producten, materialen of stoffen, voor het oorspronkelijke doel of voor een ander doel (Richtlijn 2008/98/EG).

- **Downcycling/laagwaardige recyclage:** Recyclage van een materiaal waarbij er rekening gehouden wordt met prestatie-, kwaliteits- en waarde-eisen die lager zijn dan het originele materiaal.
- **Upcycling/hoogwaardige recyclage:** Recyclage van een materiaal waarbij er rekening gehouden wordt met prestatie-, kwaliteits- en waarde-eisen die gelijk zijn aan of hoger zijn dan de originele bron.

Recycleerbaarheid: Een materiaal/component is recycleerbaar als deze aan het eind van de levensduur van het product kan worden gerecycleerd zonder de oorspronkelijke kwaliteit te verliezen. Met oorspronkelijke kwaliteit wordt bedoeld dat het materiaal na afloop van de levensduur van het product voor dezelfde doelen kan worden gebruikt als voordat het in het product werd verwerkt.

Refurbish/revitaliseren/reviseren: Het verbeteren van een gebruikt product, waarna het product zo goed als nieuw inzetbaar is en, indien van toepassing, weer garantie krijgt. Het gehele product wordt gecontroleerd en daar waar nodig vinden verbeteringen plaats. Dit kan onder andere gaan om reiniging, herstoffering, het geven van een nieuwe look and feel of het vervangen van onderdelen die niet meer voldoen.

Remanufacture/herbestemmen: Remanufacturing is een uitgebreid en rigoureuus industrieel proces waarbij een eerder verkocht, geleased, gebruikt, versleten, gereviseerd of niet-functioneel product of onderdeel via een gecontroleerd, reproduceerbaar en duurzaam proces wordt teruggebracht naar een toestand als nieuw, zoals toen nieuw, of beter dan toen nieuw vanuit het perspectief van zowel kwaliteit als prestaties.

Reststromen: Gebruik maken van reststromen, dat wil zeggen het inzetten van onbewerkt 'afval', om een tweede leven te geven aan nog niet gevaloriseerd of bewerkt 'afval' (CE Kompas).

Samenstellingsetiket: Een etiket waarop staat van welke materialen een product is gemaakt.

Symbiose: Circulaire symbiose duidt op een activiteit waarbij een afvalstof van het ene bedrijf gebruikt kan worden als waardevolle bron voor een ander bedrijf.

Urban mining: Proces waarbij onderdelen en elementen uit alle mogelijke antropogene voorraden gerecupereerd worden: gebouwen, infrastructuren, industrieën, stortens, producten (in gebruik of aan het einde van hun levenscyclus), etc. Deze materialen kunnen een belangrijke voorraad aan grondstoffen vertegenwoordigen die qua concentratie vaak vergelijkbaar of zelfs groter kunnen zijn dan de natuurlijke voorraden.

Waardebehoud: Activiteiten gericht op waardebehoud hebben als doel de economische waarde van een product te handhaven, wat tevens bijdraagt aan duurzaamheid en veerkracht in zowel de economie als het milieu. Deze activiteiten, doorgaans van het productietype, faciliteren zowel de voltooiing van een product als de verlenging van diens levensduur, zelfs na de traditionele verwachte levensduur. Hierbij spelen processen zoals hergebruik, reparatie, refurbishment, en remanufacturing een rol. Innovatieve businessmodellen, zoals product-as-a-service, huren en delen, bevorderen duurzaamheid door de focus te verleggen van eigendom naar gebruik.

Waardenetwerk: Een waardenetwerk bestaat uit de onderneming en alle relevante partners die het nodig heeft om een circulaire activiteit uit te kunnen voeren op een manier die ook waarde levert voor de klant. Zo is het bijvoorbeeld niet mogelijk om een effectief terugnamesysteem voor producten op te zetten zonder de juiste logistieke partners.